

POLA ESPERANTISTO

JARO XXII. * MAJO 1928. * N-o 5.

ROK XXII. * MAJ 1928. * Nr. 5.

ESPERANTYSTA POLSKI

WYDAWCY: POLA ESPERANTISTA KLUBO &
ELDONANTOJ: SOCIETO ESPERANTO EN KRAKÓW.

ADRES: KRAKÓW, ULICA LUBICZ Nr. 34.

REDAKTOR PROF. DR. ODO BUJWID REDAKTANTO

PRENUMERATA: rocznie Zł. 8.—, półrocznie Zł. 4.—. Dla towarzystw i grup esperanckich (przy przesyłce najmniej 5 egz. pod jednym adresem) roczna prenumerata Zł. 6.—.

ABONO: jare Zł. 8.—, duonjare 4.—. Por societoj kaj grupoj esperantistaj (ĉe sendo de minimume 5 ekz. al unu adreso) jarabono Zł. 6.—

Konto Pocztovej Kasy Oszczędności Kraków Nr. 406.660.

Eksterlande jarabono — 1 dolaro.

Pojedynczy numer Zł. 0.70 Aparta numero.

OGŁOSZENIA:

ANONCOJ:

1 strona	Zł. 60.—	1 paĝo	Zł. 60.—
1/2 strony	„ 32.—	1/2 paĝo	„ 32.—
1/4 strony	„ 17.—	1/4 paĝo	„ 17.—
1/8 strony	„ 10.—	1/8 paĝo	„ 10.—

ATENTU!

KUN JANUARA NUMERO DE NIA REVUO NI MALFERMIS LA FAKON „KORESPONDADO“. ANONCETO DE 10 VORTOJ (krom adreso) Zł. 1.

TRESC — ENHAVO:

L.K.K. II. TUTPOLLANDA KONGRESO DE ESPERANTO. — PROGRAMO. — H. VERMUYTEN. LA URBO DE NIA XX. a. — DR. W. RÓBIN: Z PIERWSZYCH CHWIL ESPERANTA W POLSCE (fino). — E. RYTENBERG: MIA VOJAĜO AFRIKON. — INTERNACIA EKSPozICIO DE LA GAZETARO „PRESSA“. — DR. L. DREHER: TRADUKA KONKURSO. — LINGVA FAKO. — DIVERSAĴOJ. — SOCIETA VIVO. — CIRKULERO EL LUBLIN. — POLLANDA KRONIKO. — SPORTO. — ADMINISTRACIAJ SCIIGOJ.

POLA ESPERANTISTO

MONATA REVUO DE ESPERANTISTA MOVADO EN POLUJO
KAJ EKSTERLANDE.

ESPERANTYSTA POLSKI

MIESIĘCZNY PRZEGLĄD RUCHU ESPERANCKIEGO W POLSCE
I ZAGRANICĄ.

ROK XXII. JARO.

KRAKÓW
MAJ 1928 MAJO

Nr. 5. N-o.

II. TUTPOLLANDA KONGRESO DE ESPERANTO.

KRAKÓW. LA 27—28. V. 1928.

Kongreso!

Jen magika vorto, kiu logas dum libertempo ĉiujn esperantistojn! Sed nunjare tiu ĉi vorto havas por ni, esperantistoj en Pollando pli grandan valoron kaj signifon ol ĉiuj aliaj kongresoj. Dum ĉiuj aliaj landoj ĉiujare kunvenadis por festi sian landan kongreson, ni devis resti hejme, senigitaj de tiu ĉi festo. Malhelpis nin politika kaj ekonomia situacio.

Sed nun, kiam la vivo en nia lando kuras en siaj normalaj re-
loj, ni revenas al tiu ĉi kvankam tre juna tradicio, kun espero, ke
jam nenio malhelpos nin estonte ĉiujare kongresadi. Nunjara kon-
greso devas fariĝi impona manifestado por montri al la mondo, ke
Esperanto en Pollando disvolviĝas kaj ĝiaj adeptoj estas en nia lando
multnombraj!

Tial ni preparis ĉion por ebligi kaj faciligi al ĉiuj pollandaj espe-
rantistoj partoprenon en la kongreso. Ni faris ĉion eblan por garantii
al la alvenintoj malkaran kaj tamen agrablan restadon en la urbo
kaj ni esperas, ke ĉiu pollanda esperantisto estos en la tagoj 27 kaj
28. de majo ne en sia hejmo sed nur en Kraków.

Ni atendas Vin!

Loka Kongresa Komitato.

Ni donas ĉi-sube ĉiujn necesajn informojn pri la Kongreso.

P r o g r a m o :

Sabato, 26. V. 20 h. Interkonatiĝa Vespero.

Dimanĉo, 27. V. 9 h. Diservo en preĝejo de S-ta Anno kun espe-
ranta prediko

10—12 h. Solena malfermo de la Kongreso

12—14 h. Vizitado de Wawel

- 14—15 h. Komuna tagmanĝo
- 16 h. Laborkunsido de P. E. D.
- 18 h. Fakaj kunsidoj
- 20 h. Festvespero, poste dancoj (unue: koro estas eta instrument' sekreta Black-Bottom de Raymond Schwartz Parizo).

Lundo, 28. V. 8—10 h. Ekzamenoj — Fakaj kunsidoj

- 9 h. Vizitado de Palaco de Gazetaro
- 10 h. Laborkunsido de P. E. D.
- 11.45 h. Fermo de la Kongreso
- 12 h. Komuna tagmanĝo
- 13.30 h. Ekskurso al Wieliczka

Mardo, 29. V. Laŭvolaj ekskursoj al fabriko de lokomotivoj en Chrzanów kaj Chorzowa fabrikejoj.

(Eventualaj ŝanĝoj rezervataj).

Loĝejoj. Ĉambro en hotelo kostas de zł 5—10 kaj devas nepre esti antaŭpagita, ĉar alie ni ne garantias ĝin. Sciigu nin pri la dato de Via alveno pro la mendo de la ĉambro. Por studentoj kaj ne riĉaj personoj senpagaj komunaj loĝejoj en Akademia Domo, lernejoj kaj militista bastiono. Pago nur por ordigo kaj servistaro. Mendoj akceptataj nur ĝis 23. V. Tiuj ĉi loĝejoj estas apartaj por viroj kaj virinoj.

Manĝoj. La prezoj de la manĝoj en restoracioj estas preskaŭ la samaj kiel en aliaj urboj. Komuna tagmanĝo kostas zł 1.50. Mendoj ĝis 24. V. Krom tio estas rezervataj manĝoj malkaraj en Akademia Domo.

Fervojo. 66% rabato ĉe reveno. Personoj, kiuj jam profitas malfaltigon pro sia ofico ne povas ĝiu tiun ĉi rabaton.

Fakaj kunsidoj. Ni rezervis por fakaj kunsidoj kelkajn horojn. Ĝis nun estas anoncitaj jenaj: de laboristoj, org. Societo „Laboro“, Warszawa, de U. E. A., org. s-o I. Wiesenberger, Kraków, de studentoj, org. Pola Studenta Esp-ista Societo, Warszawa.

Sabate de 18—22 h. kaj dimanĉe matene ĝis 9 h. atendos (la alvenintojn) en la stacidomo niaj delegitoj.

Aliĝojn por Warszawa akceptas Pola Studenta Esp-ista Societo, Warszawa, Leszno 99 m. 5.

Ĉiujn mendojn kaj aliĝilojn sendu al: J. Alfus, Kraków XXII, Al. Dembowskiego 10 kaj la monon transpagu al ties konto en P. K. O. Nr 408.066.

Kongresejo kaj akceptejo: Muzeum Przemysłowe, Kraków, Smoleńska 9. Akceptejo deĵoros sabate posttagmeze de la 16 h.

Pro manko da loko la listo de aliĝintoj aperos en la venonta nro.

Prof. O. Bujwid disaŭdigos radioparoladon pri la Kongreso Vendrede je la h. 20 m. 5 (Kraków-Radio). Lastmomente nia altŝatata plej maljuna 95 jara Esperantisto prof. B. Dybowski el Lwów alsendis raporton tralegotan dum la inaŭguro.

Loka Kongresa Komitato.

LA URBO DE NIA XXa.

ANTVERPENO, LA REGINO DE LA SKELDO.

Niaj praavoj, germanoj de Saksa sango, estis ekloĝintaj sur la dekstra Skeldobordo, verŝajne en la 6a aŭ 7a jarcento kaj tie konstruis enŝipiĝejon. De tiu lasta vorto en Flandra lingvo „Werf“ de-

LA KATEDRALO.

venus la nomo „Antwerpen“ (aen 't — Andwerf, Antwerp = ĉe la enŝipiĝejo). Pli populara estas la legendo pri giganto Druon Antigoon, kiu forhakis la manon (Flandre: „Hand“) de ŝipistoj rifuzintaj pagi imposton, por ĵeti (Flandre: „werpen“) ĝin en la Skeldon. Kuriozaĵo estas, ke en la blazono de Antverpeno ankoraŭ troviĝas du manoj.

La fortikigita kastelo, kiu estis la naskejo de la urbo, estis de-

truita de la Normanoj, tiel ke en la deka jc. la historio pri ĝi ne plu parolas. Malrapide tamen ĝi releviĝis kaj en la 12a jc. vivis ĉi tie jam ampleksa loĝantaro de komercistoj.

La komerco ja kaŭzis la floradon de Antverpeno. Precipe en la 16a jc., pro la defalo de Bruĝo, Antverpeno iĝis la plej grava komerca centro de Eŭropo.

Fidinda atestanto pri tiu tempo estas la italo Ludovico Guicciardini, kiu travojaĝis la Nederlandojn, pri kiuj li donis priskribon eldonitan en 1567 en la fama Antverpena presejo de Kristoforo Plantin, la reĝo de la tipografoj de sia tempo. Lia plej interesa domo kun laborejo kaj butikoj estas konservata ĝis nun en sia originala stato, kaj vizitebla de la publiko.

Giucciardini taksas la nombron de fremdaj komercistoj en Antverpeno je mil kaj la loĝantaro je 100.000 ĝis 150.000 okaze de la foiroj. Kelkfoje oni vidis sur la Skeldo ĝis 2.500 ŝipoj, inter kiuj multaj devis atendi de du ĝis tri semajnoj antaŭ ol ili povis malŝarĝiĝi.

Krom la komerca prospero la industrio plene floradis. Ekzistis multaj fabrikejoj de drapo kaj ĉiuspecaj silkoj. La Antverpena veluro estis ĉie konata. De 1415 oni teksis tapiŝojn. La veturilfarado kaj vitropentrado okupis multajn en Antverpeno, kie eĉ estis troveblaj kanonfandejoj.

Plie ekzistis potencaj gildoj aŭ korporacioj kaj inter ili tiu de la bierfaristoj, kun 200 membroj. La „Gerstenbier“ (hordea biero) estis tre ŝatata kaj eksportata eksterlanden. Antverpeno ankaŭ de tiam famiĝis pro siaj diamantpolurejoj, laŭ metodo, kiun la Bruĝano Ludoviko Van Berkem eltrovis. Estus tre interese por la kongresanoj, viziti modernan diamantlaborejon.

Antverpeno estis la metropolo de la Flandra arto. Alberto Dürer, kiu loĝis tie ĉi en 1520 konfesis, ke li ne vidis en Germanujo tiajn fieregajn palacojn kiel en la Skeldurbo. En 1518 la belega katedralo gotika kun sia ĝracia turo, 123 metrojn alta, estis fine konstruita post du jarcentoj da laboro. Laŭ Schiller ĝi estas la plej bela preĝejo de la Kristaneco post tiu de Sankta Petro en Romo.

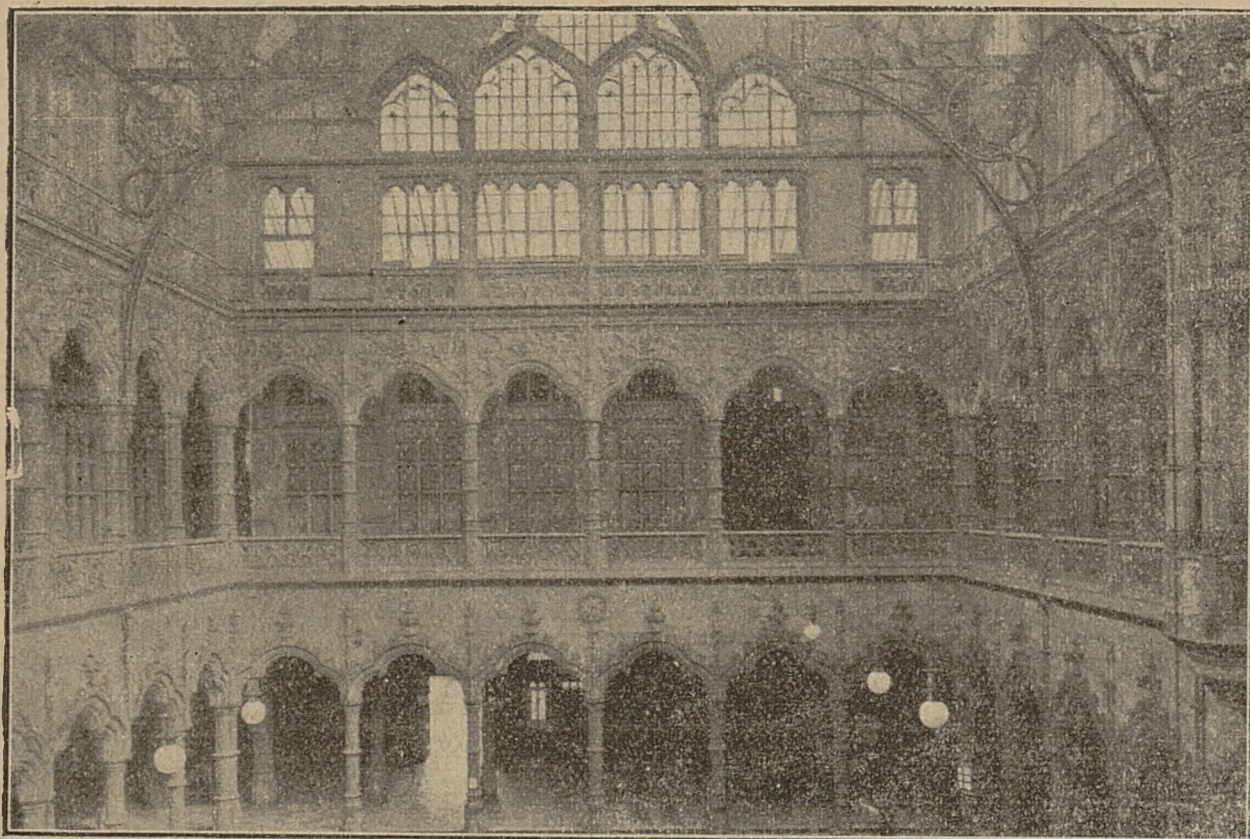
La riĉeco de Antverpeno bedaŭrinde pereis pro la religia batalado dum la Hispana regado kaj en 1648 la fermo de la Skeldo, pro la kontrakto de Munster donis la mortigan baton.

La denaska artema naturo de la Antverpenano tamen glorie riĉiĝis en tiu tempo de malprosperado. Heredintoj de la famo de Quinten Matsys, la lasta reprezentanto de la Gotika Flandra pentroskolo aperis figuroj kiel Rubens, Van Dyck, Jordaens, Teniers, Quellin, kaj aliaj pentristoj kaj skulptistoj, kiuj por eterne fiksis la prestiĝon de la Flandra pentrarto. En muzeoj kaj preĝejoj iliaj ĉefverkoj estas admirataj.

La Skeldo, tiu fonto de riĉeco de Antverpeno kaj de la tuta Belgujo estis denove malfermita por la ŝipveturado, de la unua Franca Respubliko en 1792 kaj precipe dum la regado de Napoleono I, la komerco ree ekfloris kaj poste daŭre prosperis, precipe

kiam en 1863 la impostoj, kiuj devis esti pagataj al Holando estis forigitaj.

La haventrafiko post 1900 triobligis (en 1926: 11.599 ŝipoj — 22.794.895 t.). La regule al Antverpeno veturantaj ŝiplinioj nombriĝas ĝis 200. Fakto nemiriga, kiam oni konas la favoran situacion de nia haveno, ĝiajn bonegajn instalaĵojn kaj ilaron kaj ĝian malmultekosten. Novaj gravaj laboroj estas komencitaj kaj post 1930 la tuta ĉi tuta havos surfacon de almenaŭ 550 Ha. — Vizito al la haveno estos organizata dum la proksima universala kongreso.

LA KOMERCA BORSO.

La moderna Antverpeno same kiel la haveno ĉiam plivastiĝas. Ĝi estas la plej granda urbo de Belĝujo (300.000 da enloĝantoj — 500.000 kun la antaŭurboj). Plej gravaj estas ĝiaj industriaj institucioj, inter aliaj bierfarejoj, distilejoj, sukerrafinejoj, cigarfabrikejoj, tanejoj, sapfabrikejoj, maŝin-, aŭtomobil- kaj ŝipkonstruejoj; tre potencaj estas la industrioj de telefonaparatoj kaj fotografaĵaj produktoj, krom tiu de la diamantfacetado.

Je ĉiu vidpunkto Antverpeno estas vizitinda. La Reĝino de la Skeldo, kiu tiel gastame akceptis la Esperantistojn dum la 7a Kongreso en 1911, sin pretigas por agrabligi kaj plej interesigi la viziton de kelkaj miloj da kongresanoj en la venonta monato Aŭgusto.

Je ĝia nomo la gesamideanoj el la tuta mondo estas kore invitatataj!

H. Vermuyten (Antverpeno).

Z PIERWSZYCH CHWIL ESPERANTA W POLSCE

podał Dr. Wilhelm Róbin (Warszawa).

Oto treść listów, wystosowanych przez Kółko po esperancku do kilku esp. w Polsce:

„Tre estimata Kolego! En la nomo de kelkaj personoj (Soj Blumental, Goldberg, Janowski, Róbin kaj Waśniewski) mi petas Vin, kiel amikon de la lingvo Esp. esti ĉe mi la 14an de Dec. 1893 je 9a horo de vespero por priparoli la aferon de nia lingvo kaj pli-proksimigo de Varsoviaj Espoj.

Ni deziras fondi tie-ĉi konstantan Rondeton, kiu zorgus la progresadon de nia afero, kaj ni esperas, ke Vi ne rifuzos por ĝi Vian bonvolan partoprenon kun alta estimo“. (Styl wiernie zachowany).

Na drugim zebraniu 14. 12. 93. byli prócz wymienionych stud. med. Ginsberg, Dr. B. Polikier i ucz. gimn. Benni. Uchwalono zwolna wprowadzić język Esp. do obrad, jako potem jedynie obowiązujący.

Tekst karty noworocznej ustalony został jak następuje:

„Mi salutas kaj gratulas Vin por la Nova Jaro. Amiko — Esperantisto“.

Na następnem zebraniu 4. I. 94. obecni byli nowi członkowie: p. Gaśiorowski Wacław, Fajner Adolf, stud. dent., Nauman Aleksander, stud. med.

W sprawie projektowanego pisma esp. zwrócono się do Petersburskiego Tow. „Espero“, z zapytaniem, czy cenzura mogłaby być dokonywana w Warszawie. Odpowiedź: „Cenzor esp. istnieje tylko w Petersburgu, jeden na Rosję“.

Odczytano odpowiedź Dra L. Zamenhofa z Grodna na zawiadomienie nasze o założeniu Kółka. Dr. L. Z. składa mu życzenia pomysłnej pracy, ofiarowuje nam swoje prace i zgadza się na zorganizowanie przez nas w Warszawie sprzedaży dzieł esperanckich.

Kart noworocznych wysłano ogółem 130.

Postanowiono zaabonować Esp. dla wyłożenia w czytelni naukowej i w cukierni Toura na Krak. Przedm. Dla cukierni obstalowano ozdobną teczkę ze złotym napisem „Esperanto“.

Uchwalono zaprosić na członków-korespondentów Kółka adwokata Leopolda Blumentala (Leo Belmonta), mieszkającego wów czas w Petersburgu, również kasjera Tow. Akc. fabryki „Zawiercie“, pana Wajntrauba.

Rozważano sprawę zebrania funduszu celem przesłania Drowi L. Zamenhofowi na dalszą propagandę Esperanta, gdyż Dr. Z., jak wiadomo, wszystkie swoje dochody na to obracał i nieraz pozostawał wskutek tego w ciężkich warunkach materjalnych.

Oto kopja listu, wysłanego przez nasze Kółko do p. Leopolda Blumentala do Petersburga:

„Ni havas la honoron sciigi Vin, ke la Rondeto de Vars. Esp. decidis en la tria kunveno (3. I. 94.) akcepti Vin, kiel membron-korespondanton.

Ni esperas, ke Vi honoros nian Rondeton per la sciigoj pri la propagando de nia afero en Via urbo, kaj ke entute Vi prenos Vian partoprenon en la sorto de nia Rondeto.

Volu favore adresi Viajn korespondojn por la Rondeto al Sro Waśniewski (Warszawa, Chmielna 32), kiu estas nun sekretario de nia societo" (styl zachowany).

4-e zebranie odbyło się 18. 1. 94 r. Odczytana została odpowiedź p. Leo Belmonta z Moskwy z podziękowaniem za wybór na członka-korespondenta.

P. Waśniewski przedstawił cały pakiet **odpowiedzi**, otrzymanych na skutek powinszowań noworocznych esper. Uderzył nas fakt, że przeważająca ilość odpowiedzi pochodziła od pań.

Otrzymaliśmy wiadomość o zamierzonym przejeździe przez Warszawę p. **Antoniego Grabowskiego**, zamieszkałego wówczas w Rosji, w Iwanowo-Wozniesieńsku, gdzie właśnie nasz późniejszy mistrz stylu esper. rozpoczął swoją pracę dla Esperanta i krzewił język wśród miejscowych znajomych. Postanowiono uczcić p. Grabowskiego w Warszawie specjalnem zebraniem w rest. „Alkazar“.

Niżej podpisany zakomunikował, że wszedł w porozumienie z **księgarnią** p. Pańskiego w Piotrkowie, która zgodziła się przyjmować abonament na pismo „Esperantist“. Zostali przyjęci do Kółka nowi członkowie: Dr. Polikier, stud. Jakubowicz, Dr. Goldbaum i p. Blumental Edward. Odtąd już sprawozdania pisane są po esperancku.

5-te zebranie (15. II. 94) odbyło się w dniu ślubu gorliwego naszego nowego sekretarza, p. Waśniewskiego. Oczywiście Kółko nie omieszkało przesłać swemu, cieszącemu się wielką sympatją sekretarzowi, gorących życzeń.

6-te zebranie (28. II. 94). P. Waśniewski polecił następujący **sposób propagandy** Esperanta, przez niego stosowany. Pisze list do redakcji znanego pisma, prosząc o informacje w sprawie języka Esperanto i podpisując „Stały prenumeratork“. W ten sposób zmusza Redakcję do zajęcia się naszą sprawą i do udzielenia odpowiedzi, czytanej przez ogół abonentów.

Dłuższą dyskusję przeprowadzono z powodu aktualnej wówczas sprawy **reform językowych**, która podzieliła świat esperancki na dwa obozy: zwolenników i przeciwników. Nasze Kółko jednomyślnie oświadczyło się przeciwko reformom, wychodząc ze słusznego założenia, że stanowiłyby niebezpieczeństwo dla przyszłości języka i zachwiałyby fundament, który winien być mocny i nienaruszalny.

W tem miejscu znajdziemy obszerny, na 17 stronach gruntownie opracowany przez Dra Blumentala, memoriał w sprawie reform językowych, omawiający proponowane przez reformistów zmiany.

Na następnem 7-em zebraniu (17. III. 94) Koło liczyło już 12 członków, z nowych p. Sękowski stud. un., p. Wassercug, również stud. un. i p. Gąsiorowski. Zakomunikowano, że sprzedaży książek esp. podjęła się **księgarnia Centnerszvera** na Marszałkowskiej i że

sprzedaż idzie bardzo dobrze. Również w Piotrkowie ogłoszenie o możliwości abonowania pisma „Esperantist” w księgarni Pańskiego przysporzyło kilku nowych abonentów.

Przeczytany został list Dra L. L. Zamenhofa, w którym autor języka porusza sprawę reform, o których wyżej. Uchwaliliśmy wysłać do Dra L. L. Zamenhofa nasz memorjał, jako wyraz jednomyślnego poglądu Kółka, potępiającego reformy w jęz. Esperanto.

Ogółem znajdujemy w kajecie 9 sprawozdań. Potem zebrania odbywały się rzadziej, niesystematycznie. Przyczyny były natury politycznej; zaaresztowany został jeden z naszych inicjatorów, stud. med. St. Goldberg z powodu udziału w zebraniach socjalistycznych i wkrótce zesłany na Sybir. Drugi energiczny działacz, Dr. Aleks. Blumental opuścił Warszawę i przeniósł się na praktykę lekarską do Pińska. Te dwa fakty stworzyły taką lukę w naszym Kółku, że jakkolwiek liczba nasza podniosła się do 12-u i mieliśmy kilku bardzo energicznych i oddanych sprawie ludzi, jak np. Waśniewski, który ożywiał swoim młodzieńczym zapałem i coraz nowymi pomysłami nasze Kółko, jednakowoż przestaliśmy systematycznie się zbierać i każdy znowu jedynie tylko w ciszy swojego pokoju pracę indywidualną nad Esperantem mógł kontynuować.

Tak skończył się I. okres propagandy Esperanta w Kongresówce. Nastąpił okres ciszy i minęło kilka lat, zanim znowu z mroków zaczęli się wyłaniać nowi ludzie, nowi działacze, w rodzaju p. Brzostowskiego i Zakrzewskiego, o których wspomniałem wyżej.

Z przyjazdem do Warszawy na stałe twórcy języka Dra L. L. Zamenhofa, Ant. Grabowskiego i Leo Belmonta rozpoczęła się nowa era Esperanta.

Wszyscy poważniejsi zwolennicy Esp. zaczęli się gromadzić koło sympatycznej postaci p. Antoniego i 6 grudnia 1904, akurat w 11 lat po utworzeniu pierwszego Kółka, utworzyli nową organizację w Warszawie, p. n. „Varsovia Societo Esperantista”.

I. prezesem został wybrany oczywiście Dr. L. L. Zamenhof, ale wyboru nie przyjął. Wobec tego prezesem czynnym został p. Ant. Grabowski, wiceprezesem p. Leo Belmont, sekretarzem p. Kazimierz Bein, skarbnikiem p. Adam Zakrzewski i bibliotekarzem p. Aleks. Brzostowski.

Pomimo trwającej wówczas wojny rosyjsko-japońskiej Towarzystwo pod egidą takich osobistości zaczęło się dobrze rozwijać i po roku liczyło już 66 członków.

Niżej podpisany był w tym czasie czynny, jako lekarz wojskowy na Dalekim Wschodzie, w Chabarowsku, gdzie ku swemu zdumieniu w r. 1904 znalazł czynne i gorliwie pracujące nawet w czasie wojny Tow. Esperanckie. Prace tego Towarzystwa, obficie zaopatrzona czytelnia esperancka w bibliotece publicznej, stałe zebrania literackie, nader życzliwy stosunek głównych działaczy Tow. Chabarowskiego (kap. Tenisow, Szyrlin itd.) do nas, przybyszów z Polski, i okazane nam na obczyźnie przysługi zasługują na specjalny artykuł.

Resumo.

Dro Wilh. Róbin, unu el la unuaj esperantistoj en Polujo, partoprenis en la propagando de nia lingvo jam antaŭ 35 jaroj. Li memorigas interesajn faktojn el tiu periodo kaj posedas la protokolaron de kunsidoj de la unua neoficiala, ĉar de la rusa registaro malpermesita, Esperanta Rondo en Varsovio, fondita en 1923 de jenaj personoj: dro Al. Blumental, kuracisto, dro J. Waśniewski, Ĵurnalisto kaj poeto, s-ro St. Goldberg — studento de medicino, s-ro J. Janowski — fervoja oficisto kaj s-ro W. Róbin — studento de medicino.

El tiuj — protokoloj ni konstatas la viglecon kaj seriozecon de la unuaj pioniroj kaj ilian plenan fidon al nia afero, kies estontan venkon ili antaŭvidis.

E. Rytenberg.

MIA VOJAĜO AFRIKON.

Impresoj el Alĝerio.

Longe mi ŝparadis monon por tiu ĉi ekskurso... Fine — paska libertempo. Sabate matene mi forlasis Lyon, kaj je la 4-a vespere mi alvenis al Marseille. Mi ne konis ankoraŭ tiun urbon, do mi tuj komencis ĝin viziti. — Stratmovado vigla. Ĉefstrato Canebière kun grandegaj belaj magazenoj; homoj renkontataj — ĉiukoloraj. — Vespere mi iris sur la monton de „Notre-Dame de la Garde“. — Kiu, konanta Marseille, ne admiris almenaŭ de malproksime tiun imponan, oran statuon rigardantan de supre la urbon?... Fine mi surgrimpis ĝis la pinto. Malantaŭ mi „Felix Coeli Porta“ — preĝeja pordo, kaj antaŭe — gradigo: dekstre griza ebenaĵo sursemita de domoj, dometoj kaj domaĉoj — kvartaloj de tiu originala urbo; pli maldekstre parto pli brilanta ĝis ĉefstrato dornanta en luma rivero; ankoraŭ pli maldekstre per energia, radianta arko detranĉas sin la marbordo per duobla vico da lampoj rebrilante en ondanta akvotavolo — la Malnova Haveno; ankoraŭ kelkdek metrojn — kiel stelo ruĝa punktego — marlanterno; kaj poste longe, hen, maro sen fino, ie kunversiĝanta kun nubaro... Potence impresa vidaĵo.

Jam tute malhele; bedaŭrante mi revenas hotelon. — Dimanĉe matene mi vizitis la havenon kaj precize tagmeze sur la vaporŝipo „Lamoricière“ mi forlasis Marseille. De malproksime oni admiras belegan vidaĵon sur urbon. Post unu horo ni vidis ĉirkaŭ ni nenion krom la maro...

Marvojaĝo daŭris 28 horoj; pri ĝi mi ne skribu, ĉar ĝi estis sola malagrabla (dank' al malbela vetero) parto de mia ekskurso.

Lunde je l' 4-a vesp. mi alvenis al blanka Alger.

Mi trapasis la densan amason de kolore vestitaj araboj-portistoj kaj trovis min sur bela bulvardo de eŭropa kvartalo. — Trovinte hotelon, mi tuj iris Liceon, kie mi esperis ricevi adreson de prof. Pinty, al kiu donis al mi rekomendantan leteron nia komuna amiko, mag. Despeyroux el Lyon. Ne trovinte deziratan adreson mi promenis iomete tra eŭropa kvartalo, tute moderna kun belegaj magazenoj, kafejoj, teatroj kaj laca, enlitiĝis.

La sekvintan tagon mi iris al s-ano Bureau kies adreson mi ankaŭ posedis. Feliĉe lin mi trovis hejme kaj tuj ni ambaŭ eliris serĉi s-anon Pinty. Vizitinte kelkajn lokajn esperantistojn ni tamen ne trovis la tiel deziratan ĉar, kiel profesoro, libertempantan samideanon, sed mi lasis por li mian adreson. — Ni iris do al „Araba Progresiva Rondo“, kie ni supozis trovi ankaŭ libertempantan (pro senlaboreco) nian araban s-anon Nedjam Mohamed, kaj kie ĝuste okazis prelego de iu arabo, lerneja direktoro, pri alproksimiĝo de rasoj. Prelego en franca lingvo estis vere interesa. La preleganto parolis pri manko de intelektaj diferencoj inter ĉiuj rasoj, kaj eĉ citis fakton, pruvantan malgravecon de rasaj eksterajoj, dependantaj, laŭ li, nur de klimato kaj medio en kiu oni vivas, nome ke negro vivanta en Usono post tri generacioj tiel similas laŭdevenan usonanon ke oni tute ne povas ilin diferencigi (laŭ mi iom troigite). Resume li diris: Neniaj eksterajoj gravas, sufiĉas, ke estas homo. Varmega aplaŭdo sekvis tiujn noblajn, vere Zamenhofajn vortojn; tre strange por mi aspektis tiuj ŝajne duonbarbaraj, malhelvizaĝaj viroj en blankaj burnusoj kaj turbanoj. Kelkaj pli progresemaj estis preskaŭ eŭrope vestitaj, tamen ili ĉiam portis sian ruĝan ŝeŝija-ĉapon, kiun, laŭ religio, ili ne povas demeti eĉ dum dormo. Malgraŭ ĉio trovis sin kelkaj kuraĝuloj kiuj sidis nudkape. Kompreneble ĉeestis neniun araban virino. Situacio de araboj en Alĝerio estas pli ol mizerega. Kiel informis min poste s-ano Nedjam, ili servas sole nur por kontentigi virajn apetitojn. La nova leĝo permesas „nur“ 4 edzinojn. La edzinoj de riĉuloj (oficialaj kaj ne-) estas ĝenerale fermitaj en „edzinejoj-haremoj“, kelkfoje, sed malofte oni renkontas surstrate riĉajn arabojn kondukantaj siajn automobilojn; nieniam oni povas ilin vidi promenantaj. La sufiĉe multenombraj virinoj renkontataj estas aŭ edzinoj de malriĉaj araboj aŭ tre oftaj tie „Fatma’j“ = stratulinoj. Ĉiuokaze nieniam virino kuraĝas foriri ne vualta; videblaj estas nur okuloj, ofte nur unu.

INTERNACIA EKSPozICIO DE LA GAZETARO „PRESSA“

Köln, Majo - Oktobro 1928.

La loka komitato por starigo de speciala kiosko de Esperanto dum tiu ĉi ekspozicio bedaŭras treege, ke ĝi devas sciigi al la tutmonda Esperantistaro la plendindan fakton, ke pro nesufiĉa ĝisnuna kunhelpo de la alvokitaj samideanoj la alvenintaj mon-donacoj nur sumis je RM 124,85 kaj 2 Dol.

Kompreneble ĉi tiu malgranda sumo tute ne sufiĉos, por starigi indan kioskon. Ni ne volas plendi nuntempe. La detala raporto, publikigota okaze de la Internacia Kongreso en Antwerpen, ankaŭ pritraktos la ĉefajn kaŭzojn de tiu ĉi malefiko.

La komitato decidis sin dissolvi kaj estas preta, resendi la donacitan monon al la donacintoj, kiuj repostulos sian monon ĝis la 15-a de majo.

Provizora kasraporto: Enspezoj RM 124,85 kaj 2 Dol. (Pola E-o)
Elspezoj RM 75,80

Köln, la 31.3.28.

H. J. Hoen, afergvid. sekr.

Fr. Kurth, kasisto.

Por ne nuligi la jam faritajn laborojn kaj klopodojn, la nove fondita **Tutmonda Presa Ligo**, en organizado en diversaj landoj, estas preta, daŭrigi tiujn klopodojn, reprezentante ĉiuspecajn esp. organizaĵojn apud la diversaj Internaciaj Kongresoj dum „PRESSA“ kaj varbi efike inter la ĵurnalistoj kiom eble. Ĝi petas subteni ĝin per aliĝo (1 Dol.) kaj mondonacoj, kiel la antaŭan komitaton.

Prov. komitato por germanl. sekcio: redaktoroj F. W. Mischke (Radeberg) Sa., Teo Jung (Horrem), F. Thömmes (Köln), W. Solzbacher (Honnef); — afergvid. sekretario H. J. Hoen, Köln, Unter Goldschmied 17, kiu akceptas mondonacojn; — prov. helpantoj en Svedujo: Einar Dahl, Uddevalla, en Nederlando: J. H. Vink, s'Gravenhage.

—oo—

Pola Esperantisto jam antaŭ kelkaj monatoj sendis sian monsubtenon 2 Dol. Samideanoj kiuj interesiĝas pri la Ligo bonvolu sin turni al la Red. de P. Espo.

Estas fondinda Tutmonda Esp-a Presa Ligo, pri kiu estos decidite dum la Antverpena Kongreso.

Pollandan sekcion de la Ligo ni preparolos dum la venonta Krakova Kongreso.

TRADUKA KONKURSO.

V. no III. 1928. de „P. E.“.

La martan Konkurson partoprenis 17 personoj: f-no D. Anisfeld, s-oj J. Leibel, T. Pacyna, f-inoj T. Rosenblum, L. Wajsbekier, inĝ. M. Chmieliński, J. Fechter, J. Fiszer, Jon (eksterkonkurse), J. Kozłowski, M. Lichtenstein, B. Pruc, G. Róg, Dr. B. Skałkowski, J. Thomanek, Vermiĉ, E. Kołodziej.

La plej bonan tradukon sendis s-o inĝ. Michał Chmieliński, Nowogródek, kiu do ricevos ĉiujn tri librojn. La dua laŭvice bona estas tiu de Vermiĉ (Pastro Jakób Makara, Jarosław), la trian premion meritis kaj majoro J. Kozłowski, Grudziądz, kaj Tadeusz Pacyna, Kraków; lote ĝi estas aljuĝita al majoro Kozłowski. Jen estas la traduko de s-o inĝ. Chmieliński:

...„Ĉar interbabile oni ektuŝis kinematografon, ni atentigu (menciu), ke tiel nomata „deka Muzo“ ĝenerale estas la plej amata infano de Tekniko, kiu antaŭ tridek jaroj eligis ĝin en mondon¹ kaj ĉepost tiam daŭre superŝutas ĝin per donacoj.

Pri arteca pliperfektigo de la kinematografo brave kaj diligente laboradas falango da brilaj aktoroj, geniaj reĝisoroj sed ne malpli multenombra aro da eltrovemaj² inventontoj³ laborpenas (penlaboras) ĉe alia frontlinio, teknike evoluigante⁴ tiun ĉi fakon de l'arto. Vienaj gazetoj signalizas⁵ ian novan, fenomenan inventaĵon⁶, jam hodiaŭ nomatan „metodo de Schuefftan“.

El ĵurnalistaj raportoj estas malfacile dedukti⁷, kia ĝuste estas ĉefideo de la metodo. Schuefftan-ŝajnas-metas antaŭ lenso (objekti-

vo) de filma fotografilo vitran plateton, duone arĝentumitan (arĝentizitan), kiu jenloke ⁸, estas diafana, kaj jenloke ⁸ spegule reflektas lumon.

La efekto estas, ke aktoro dum filmfotografado ludas rolon antaŭ la filmilo en ordinara korto, kaj la vitro samtempe reflekte ĵetas sur la filmrubandon montarajn pejzaĝojn, ondegantajn marojn, grekajn kolonojn. Tiuj ĉi mirindaĵoj ⁹ povas esti fotografitaj aparte kaj aliatempe ¹⁰ sur la filmaĵo ¹¹ ni ilin ekvidos kune kun herooj de la dramo. Krome-en laŭvola pli- aŭ malpligrandigo.

La metodo, kiu evidente alnombrigas ¹² al tiel nomataj „teknikaj artifikaĵoj“-onidire ŝajne ¹³ malfermas antaŭ la filmarto tute novajn eblaĵojn ¹⁴. Le eltrovan jam aĉetakiris (aĉetis) Ameriko, la inventinto, sinjoro Schuefftan, nuntempe restadas en Hollywood, kie lia genie simpla metodo estas aplikota en granda filmo „Vojaĝoj de Gulliver“.

¹ Vermiĉ: naskis al la mondo, Kozłowski: eldonis, Leibel: havigis. — ² ³ Vermiĉ: konceptemaj inventantoj, Pacyna: ideoriĉaj inventintoj. Ni konstatu, ke tri diversaj tradukantoj uzis tri diversajn participojn! Plej bone estus uzi nur -antoj, aŭ: -istoj, ĉar temas pri veraj profesianoj en inventado. Notu ankaŭ, ke eltrovi (ion jam ekzistantan), sed elpensi = pense krei ion novan = inventi. — ⁴ Vermiĉ: por perfektigi, Kozł.: disvolvante. Multaj skribis malĝuste: disvolvigante, la -ig estas superflua! — ⁵ ankaŭ: signalas (ne: signas!) sufiĉus. — ⁶ sufiĉus: inventon. — ⁷ „konkludi“ estas pli konata. — ⁸ Pacyna skribis ĝuste: iuloke-aliloke. — ⁹ ankaŭ: mirakloj. — ¹⁰ ankaŭ: alitempe. — ¹¹ sufiĉus: filmo. — ¹² pli simpla: apartenas. — ¹³ pli bona: laŭdire. — ¹⁴ sufiĉus: eblojn.

Dr. Leopold Dreher, L. K.

LINGVA FAKO.

Redaktata de Dro L. Dreher, L. K.

Responde al s-o K. Kr. en Ĉm.

1. Kodo = leĝaro; emiti (ĉe Grabowski: emisio) = eldoni (ekz. akciojn), disvolviĝi = malvolviĝi; evolui.

2. (Ĉi) tiu (tablo estas granda) montras fizike aŭ alie (la tablon), la (tablo estas granda) ne montras (la tablon), sed komprenigas, ke temas pri la sama (tablo), kiun la interparolantoj aŭ legantoj jam koniĝis.

3. Scienca (teknika) esprimaro pola-esperanta ne ekzistas, nek esperanto-pola.

4. „Lingvan Fakon“ ni enkondukas de nun kiel konstantan parton de nia gazeto. Ĉiuj povas peti solvojn de siaj lingvaj duboj. Ni respondos ilin laŭvice.

Ekzamenoj dum la Kongreso.

Multaj demandis pri ili. Tial ni respondas per ĉi tiu vojo, anstataŭ respondi al ĉiu aparte.

La ekzamenoj okazos la 28. V. je la 8. matene en la kongresejo. Nur tiuj kiuj konigos sian pretecon ĝustatempe (ĝis la 26. V.) per letero, estos allasataj. Skribu, ĉu vi deziras esti ekzamenata „pri kapableco“ (oni devas funde koni la 16 regulojn de Zamenhof kaj traduki senerare facilan tekston en Esperanton) aŭ pri „instruista kompetenteco“ (historio kaj literaturo de Esperanto, ĝiaj organizaĵoj kaj kontraŭuloj, klarigo de dubaj punktoj de la lingvo. Rekomendinda estas „Ladevèze-Demandaro, 1923). La pago estas zł. 5.— („kapableco“) kaj zł. 10 („instruista“). Akceptota antaŭ la ekzamenado.

DIVERSAĴOJ.

LA PLEJ BELA ARBARA PARKO ĈE KRAKÓW.

Ne nur en Polujo sed en Europo ne ekzistas tiel bela parko, kia ekzistas depost unu jaro tute proksime al nia urbo. Jam antaŭ la milito la ŝparkaso de Krakow oferis al la urbo t. n. Wolski las (Vola arbaro), okaze de sia 50 jara jubileo. Tiam urbestro, antaŭ kelkaj jaroj mortinta, Juliusz Leo havis feliĉan ideon aranĝi tie polan parkon, kiu nune ekeksistis laŭ la plano de inĝeniero Wobr. La parko ampleksas entute ĉirkaŭ 300 hektarojn de monteta tereno en la okcidenta direkto de Krakovo, proksimume 4 kilometrojn de la urbo. Vojoj kaj vojetoj por promenado bonege aranĝitaj belegaj vidajoj en ĉiujn direktojn kaj en ĉirkaŭaĵon de Krakov ĝis Tatroj kaj Karpatoj. Por ĉiuj krakovanoj kaj vojaĝantoj tiu parko estos unu el plej agrablaj vidindaĵoj.

Pri Poznanja Radio skribas Berlina Deutsche Rundfunk, ke la plenumado de programoj estas tute laŭdinda. Precipe plaĉas Silva rerum, kie oni informas pri diversaj okazintaĵoj felietonmaniere. Poznanja radiostacio aŭdigis jam 10 operojn, 18 diservojn, 52 instrumento-vokalajn koncertojn, 16 orgenkoncertojn, 39 popolajn koncertojn, 26 facilajn muzikaĵojn, 12 specialajn koncertojn de eminentaj solistoj, ekz. Kiepura, Mosakowski, kaj ĉirkaŭ 520 prelegojn.

SOCIETA VIVO.

Województwo Białystok.

Białystok. La 29. III. venis al nia urbo la mondvojaĝanto s-ro Giuroff. La saman vesperon okazis Akcepta Teo-Vespero aranĝita de loka esperantistaro en la Kafejo Lux, kiun partoprenis preskaŭ 60 esperantistoj. La 30. III. matene okazis komuna fotografado ĉe Zamenhofs domo kaj vespere prelego je temo. „Mia vojaĝo tra la mondo“, partoprenita de pli ol cent personoj. La 1. IV. adiaŭa vespero en la Societejo, dum kiu oni transdonis al s-ro Giuroff por memoro luksan albumon de Białystok.

La 12. IV. okazis (en la ejo de Hellas) Esperantista Vespero, kun nur esperanta programo. Ĉeestis pli ol cent personoj. Estis prezentata la komedio „Konvenajoj“ de Bilibin. La artistaro konsistis el F-inoj T. Perlis, A. Łopata, B. Mekler kaj S-roj M. Serlin kaj K. Ŝapiro. Sekvis koncerta parto partoprenita de gesamideanoj: Zonŝajn, Osoviecki, Dargużanski, Serlin, K. Ŝapiro k. a. Interalie estis kantata balado „Sonjo“ esperantigita de S-ro I. Lejzerowicz. La orkestro plenumis kelkajn esperantaĵojn. La vespero finiĝis per dancado.

La 14. IV. okazis Funebra Zamenhof-Vespero en la Societejo. Pri Zamenhof kaj Tago de la originala esperanta literaturo parolis s-roj J. Ŝapiro kaj A. Jaworski. Deklamis S-ro Dargużanski. Ankaŭ okazis vendado de originalaj esperantaĵoj. Partoprenis preskaŭ 60 personoj.

Ciechanowiec. La 8. IV. okazis prelego pri Esperanto de s-ro inĝ. M. Zabłudowski (el Białystok). La prelego, kiun partoprenis preskaŭ 100 personoj tre bone sukcesis. Kursoj malfermotaj. La prelegon aranĝis la tiea samideano s-ro N. Ŝapiro.

Michałow. En marto okazis priesperanta prelego de administranto de la Esp. S-to en Białystok, s-ro Serlin. Multaj ĉeestantoj. Granda interesiĝo. Privata grupo por studi la lingvon ekfunkciis.

Augustow. Du kursoj gvidataj de s-roj Warhaftik kaj Stejn funkcias.

Grajewo. Depost la priesperanta prelego organizita de la loka filio de Biał. S-to multaj personoj private lernas la lingvon.

Orla. Funkcias privata grupo konsistanta el 8 personoj.

POLSKIE TOW. ESPERANTYSTÓW, Oddział w Lublinie.

Lublin, skrz. pocztowa Nr. 74.

CIRKULERO.

Al Ĉiuj Organizaĵoj Esperantistaj en Polujo.

Metodoj de Esperanto-propagando estas plej diversaj: oni aranĝas publikajn Kursojn de Esperanto, eldonas malkarajn broŝurojn, disdonas flugfoliojn, oni presas en gazetaro artikolojn, eldonas propagandajn nacilingvajn ĵurnalojn, portas steletojn, oni parolas pri E. per radio fine oni AMUZAS SIN, ludante kaj kantante.

Ĉar tiu lasta metodo estas plej ŝatata de neesperantistaro, Pola Esperanto-Asocio en Lublin speciale por tiu celo eldonis notojn de

MODERNA PLEJ NOVA DANCO „BLACK-BOTTOM“

aranĝita por KANTO, piano, kaj jazz-band'a orkestro kun originale skribataj de la plej konata en Esperantujo poeto S-ro Raymond Schwartz en Parizo vortoj esperantaj, tre lerte tradukitaj polen.

TITOL O.

„KORO estas ETA instrument' SEKRETA“. KOVRIL O — kvinkolora (verda, ruĝa, blanka flava kaj nigra). ELDONO — sespaĝa. PAPER O — luksa. PREZO — 3 zł. ekz.

Samideanoj! utiligu okazon! Prenu por komisia disvendo certan

kvanton da ekzempleroj kaj disvendu ilin inter Viaj konatuloj po 3 zł. Tiamaniere Esperanto penetros en multajn domojn, ĝis nun nenion ankoraŭ komunan havantaj kun nia lingvo. En Lublin la „Koro...” jam fariĝis moda; ludas ĝin ĉiu orkestro, dancas laŭ ĝia melodio ĉiu dancistino en ĉiu dancejo kaj restoracio, kantas ĝin preskaŭ ĉiu knabo kaj knabino. Ekinteresiĝo pri Esperanto dank' al tio kreskis nemezureble kaj nombro de kursanoj multe pligrandiĝis. Same povas esti ankaŭ en Via urbo, se nur Vi tion volos.

Pripensu la aferon, skribu al eldonejo: POLA ESPERANTO-ASOCIO en LUBLIN, skrz. poczt. Nr. 74. — kiu sendos al Vi petatan kvanton da „Koro...” per pagoŝarĝo.

Por ke Via Societo gajnu iom, ni konsentas doni al Vi la saman procenton kiun ni donas al ĉiuj librejoj, disvendantaj nian eldonajon t. e. 33% por ĉiu vendita ekzemplero, se Vi faros mendon minimume por 10 ekz.

Gajnu ĝin tiu, kiu disvendos. Ĝi estu rekompenco por liaj klopodoj.

Ni turnas samtempe Vian atentemon, ke similaj modernaj sammezuraj eldonaĵoj kostas je 50 procentoj pli kaj tial nia „varo“ ĉie kaj de ĉiu iom muzikema persono estos volonte aĉetata.

Atendante de Vi m e n d o n, — ni restas

RESPEKTPLENE
POLA ESPERANTO-ASOCIO FILIO EN LUBLIN
poŝtkesto Nr. 74.

POLLANDA KRONIKO.

Kunveno de la Teko en Warszawa. Dank al la iniciato de s-ro dro Róbin kunvenis 35 personoj, precipe TEKA anoj por aŭskulti referaton de s-ro dro Boruchowicz el Łódź. Dum la vigla diskutado, kiun partoprenis: dro Knappe, Grundzach, Bychowski, Wysokiński, L. Zamenhof, Róbin, s-roj: prof. Kaus, s-ino Cense, ĉiuj esperantlingve. Prezidis dro Róbin.

Kraków. La 9. V. tj. okazis ĝenerala kunveno de Studenta Esperantista Rondo, dum kiu oni elektis novan estraron: prez. M. J. Ziomek, v-prez. T. Hodakowski, sekr. J. Toczyski, bibl. O. Stankiewiczówna. Prezid. de Rev. Komis. estas A. Franuś kaj de Arbitracia Juĝo R. Kowalski. Oni ankaŭ elektis P-on O. Bujwid Honora Membro de SER-o. Adreso de SER-o estas W. Pola 5.

Królewska Huta. Rondo Esperantista aranĝis la 24. 4. kj. dancfeston.

Lwów. Artista Sekcio de Societo Esperanto kun helpo de Hispana Esp. Asocio kaj Kataluna Esp. Federacio preparas grandiozan Vesperon de Muziko, Kanto kaj Poezio Hispanaj kaj Katalunaj kun partopreno de plej eminentaj geartistoj. Al la Honora Komitato Hispan—Pola de la aranĝota festo estas invitita i. a. Prof. Dr. Bujwid el Kraków.

SPORTO.

Polaj rajdantoj en la niceaj hipikkonkursoj.

Konkursoj de la rajdado en Niceo apartenas al unu el plej grandaj kaj gravaj en la mondo. En la nunjaraj, okazintaj fine de Aprilo, partoprenis ankaŭ pola ekipo. Ĝi konsistis el ok rajdantoj, inter kiuj estis kvar jam de longe konataj kaj kvar novuloj en tiu ĉi fako. Krom poloj partoprenis ankaŭ ekipoj: belga, brita, ĉeĥoslovaka, franca, hispana kaj svisa. Tio ne malhelpis, ke poloj, el kiuj nur kvar estis elprovitaj en multaj antaŭaj konkursoj, ricevis 27 premioj kun „Pokalo de Nacioj“. La Pokalo de Nacioj estas la plej grava premio dum la konkursoj. Ĝis nun havis ĝin: en j. 1924 Francujo, 1925 Polujo, 1926 Belgujo, 1927 Britlando kaj 1928 ree Polujo. Generale Poloj ricevis („A“ signifas kiugrada estis premio, „B“ kiomfoje oni ĝin ricevis):

„A“	„B“	„A“	„B“
1	4	8	—
2	4	9	3
3	1	10	2
4	3	11	—
5	4	12	1
6	2	13	1
7	2	kune	27

Tiamaniere polaj rajdantoj staras je unua loko inter alinaciaj ankaŭ bravegaj konkursojpartoprenintoj. **Slavo.**

ADMINISTRACIAJ SCIIGOJ.

I. GARANTIA FONDO DE „POLA ESPERANTISTO“.

Por Garantia Fondo de „Pola Esperantisto“ pagis:

Prof. Bujwid por IV. — 30 zł. por V. 30 zł. Dro Rosenstock por IV. — 10 zł. S-ino Neuberg por IV. — 10 zł. S-ino Rubinstein por IV. — 10 zł. F-ino Weinsberg por III. — 5 zł. Ing. Emiljan Loth (Pabjanice) — 50 zł.

II. GARANTIA ĈENO DE „POLA ESPERANTISTO“.

1. S-o Herman Grynszpan pagas 10 zł. kaj alvokas f-inon Kry-sienkę Grynszpan (Celestynów) kaj s-on Bernard Grynszpan (Korolew).

2. Dr. Rosenthalowa pagas 6 zł. kaj alvokas s-on Goldberger.

3. Aniela Żychowicz (Cieszyn) pagas 3 zł.

!! VIVU SEKVONTOJ !!

III. NIAJ REPRESENTANTOJ EN KATOWICE, PARIS
KAJ WARSZAWA.

Ni atentigas niajn ŝ. gelegantojn, ke ni donis reprezentadon de nia revuo: en Katowice al „Societo de Esperanto - Amikoj“, en Paris al s-o Salo Grenkamp, rue de Vaugirard 4; en Warszawa al „Pola Studenta Esperantista Societo“ Leszno 99 m. 5. Bonvolu do aboni, pagi anoncojn, mendi librojn kaj gazetojn ktp. pere de niaj reprezentantoj.

Redaktor odpowiedzialny: Juliusz Kriss.

Odbito w drukarni Gronusia i Orłowskiego w Krakowie, ul. Stolarska 6. Tel. Nr. 1018.

Ĉiuj Esperantistoj estas petataj pri alsendo ĉiuspecaj — ofte malutilaj esperantaĵoj (libroj, gazetoj, poŝtkartoj k. t. p.) por aranĝi ekspozicion en tagoj 17—20. VI. kj. Pli valoraj objektoj sur deziro mi resendos.

Antoni Wachułka, naucz. Jarosław.

Do nabycia: LEO TURNO: W druku:
Kompletny podręcznik języka Esperanto. Cena zł. 1·25 (z przesyłką zł. 1·50). Wyższy kurs języka Esperanto (dla zaawansowanych.) Cena zł. 1·50.

Adres: Dr. Leopold Dreher, Kraków, Starowiślna 37.
Konto P. K. O. 405.716.

ĤIAJ KUNVENEJOJ.

BIALYSTOK: Zamenhofa Esperanta Societo, ul. Kupiecka 49. ĉiutage de 7—11 vesp. Biblioteko, legejo, klubo, kursoj.

DĄBROWA GORNICZA: Esperantista Sekcio ĉe T. U. R. ul. 3-go Maja 14. ĉiudimanche de 3—7 vesp. kaj ĉiuŝaŭde de 4—6 vesp.

KATOWICE: Societo de Esperanto Amikej: monatkunvenoj — 6 Junio kaj 4 Juljo kj. je la 20 h. en Grand Restoracio de S-o Naleppa ul. Kościuszki. Krom tio ĉiumerkrede post la 20 h. ĉe gastotablo en la sama restoracio.

KRAKOW: Pola Esperantista Klubo, ul. Smoleńska 9. (Industria Muzeo) ĉiulunde de 8—9 vesp.

Societo Esperanto, ul. Smoleńska 9. (Industria Muzeo, ĉambro 130) ĉiulunde kaj ĉiumerkrede de 8—9 vesp.

KRÓLEWSKA HUTA: Rondo Esperantista: monatkunvenoj ĉiun unuan ŝaŭdon en la monato en Dom Polski, ul. Wolności 64. je la 8 vesp.; ĉiujn aliajn ŝaŭdojn en lernejo XII. ĉambro 12. ul. Katowicka ekzercvesperoj por gejunuloj je la 6—7½ vesp., por membroj je 7½—9½ vesp.

WARSZAWA: Akademia Esperantista Rondo ĉe Juda Akademia Hejmo: Nowy-Swiat 21. tel. 404-29. Sekretariejo kaj biblioteko ĉiudimanche kaj ĉiuŝaŭde de 8—10. Ĉiudimanche klubo 8—10.

Esperantista Rondo „Konkordo“, ul. Marszałkowska 141. l. 17. Tel. 194-01. Ĉiumarde de la 8½—10 vesp.

Laborista Esperantista Societo „Laboro“, Marszałkowska 81. ĉe J. Litaŭer ĉiumarde de 5—8 vesp. kaj ĉiŝabate de 7—9 vesp.

Pola Esperanto Asocio, ul. Bracka 18 (oficina poprzeczna I. p. lokal Związku Naucz. Szkół Średnich i Wyższych) ĉiuŝaŭde de la 7—11 vesp. Biblioteko, legejo, kursoj.

Pola Studenta Esperantista Societo, Leszno 99 m. 5. Tel. 198-37 ĉiumarde de 7-8½ vesp. kaj ĉiŝabate de 8-10½ vesp.

LIBREJA FAKO

DE

POLA ESPERANTISTO.

REKOMENDAS:

	Zl.
Ama stelaro	1.10
<i>Andersen</i> — Fabeloj	4.40
<i>Ausejenko</i> — Fraŭlino Suzano	2.00
<i>Bonnsels</i> — Ŝolandro	2.20
<i>Bölsche</i> — Ama vivo en la naturo	1.85
<i>Brüggemann</i> — Dua legolibreto	0.90
— La almozulino de la „Pont des Arts“	1.20
— Unua legolibreto	0.90
<i>Combe</i> — Dankon	0.45
<i>Dreyfus</i> — La vangfrapo	1.00
<i>Forge</i> — Abismoj	6.60
<i>Goethe</i> — Hermano kaj Doroteo	3.40
<i>Grillparzer</i> — La monaĥejo ĉe Sendomir	1.30
<i>Hebbel</i> — Gyges kaj lia ringo	6.50
Instruado de Esperanto per bildaro	0.40
Internacia kantaro	1.30
<i>Jotoka</i> — Per tolboato	0.45
<i>Kaplan</i> — Akordoj esperantaj	0.80
<i>Kant</i> — Al eterna paco	4.40
<i>Karinthy</i> — Morgaŭ matene	2.60
<i>Koch</i> — Albrecht Dürer	3.00
<i>Krestanov</i> — La bulgara lando kaj popolo	6.50
— El la proksima Oriento	4.30
<i>Lessing</i> — Minna de Barnhelm	4.30
<i>Moliere</i> — La malsanulo pro imago	1.25
<i>Möbusz</i> — Dokumentoj de Esperanto	7.50
<i>Grzeszko</i> — Marta	5.50

POR SENDKOSTOJ ALDONU 10% — NUR ANTAŬPAGO.

KRAKÓW, UL. SMOLEŃSKA 9.

KONTO P. K. O. 406.650.